

cultuur & media

Als beginnend kunstenaar maakte Anneke Wilbrink alleen tekeningen, 'gewoon met een balpen langs een lijnaal'. Maar toen ze de schilderskwast oppakte, was het een sensatie te ontdekken hoeveel ze met verf kon. „Ik wil een kijkervaring bieden, aan iedereen.“

Kunst om te verwonderen

Bezoek de Lange

Soms hoort je 'so'n mooi landschap' pachtlijst. Maar op het moment dat ze dat in haar atelier heeft geconstateerd, moet ze er meteen voor met de wettelijke overheden. Want Anneke Wilbrink wil geen landschappen schilderen waarvan ze denkt: daar had je met je goed verstand een foto van kunnen maken.

Anneke Wilbrink (1973) is zo klein van stuk dat je je meteen vraagt hoe ze het voor elkaar krijgt om haar immense landschappen op het doek te krijgen. "Maak legt ze haar werk plat op de grond, wat ook nog eens het voordeel heeft dat ze het van diverse kanten kan bekijken en steeds van perspectief kan wisselen. In Museum de Fundatie - Kasteel het Nijland in Helvoert is nu een overzicht te zien van haar recente werk, waaronder ook enkele recente dioramen die ze speciaal voor deze locatie maakte. Het had ze aanvankelijk haar twijfels om te exposeren in een kasteel. „Ik durfde eerder aan grote witte zalen, waarin mijn landschappen alle aandacht zouden krijgen. Maar juist door de verrassende combinatie met oude meubels in een historisch interieur komen ze nog meer tot leven.“

Anneke Wilbrink heeft zich in korte tijd ontwikkeld tot een groot schilderster. Dat is niet ongebruikelijk gebleven. Na haar opleiding aan de Constantijn Huygens Academie in Kampen streefde ze naar een plek waar zij kon werken aan het Frank Waer Instituut in Groningen, kreeg ze twee keer een start-up subsidie, gevolgd door een start-up subsidie van Kunsten Zuid-Nederland. In 2002 werd ze genomineerd voor de Koninklijke prijs voor vrije schilderkunst en in 2005 voor de Prix de Rome. In 2006 werd ze genomineerd voor de Koninklijke prijs uit handen van koningin Beatrix.

En dan te bedenken dat ze haar illustere schilderijen produceert als afstudeerproef in Groningen. Al die jaren daarvoor maakte ze tekeningen. „Gewoon met een balpen langs een lijnaal.“ Dat had aanvankelijk deels een opproep, niet alleen om de ruimte van die grote strakvrije pagina te onderzoeken, maar ook een tekenje van haastigheid, vertelt ze. „Ik was lang een erg dwaze juf. Het leek me veel met een als kunstenaar of te studeren met een balpen. Ik viel niet altijd in het gewone van je praatje.“ Maar toen ze dit ook al bij de schilderkunst had gepakt, was het een sensatie om te ontdekken dat ze met veel veel meer kon zeggen dan met een balpen.

De tijd die ze besteedt aan de balpen trekt, daarenteen ook haar schilderijen. Van die tijd waarop het grootste lijnspel in de Nederlandse kunst op haar doeken geen herkenbaar beeld op. Ga je een paar passen naar achteren, dan zie je binnen de kortste keren een landschap of een landschapje of een combinatie van die twee opstanden in al die lagen die erover elkaar zijn. Daar zijn soms nog restjes te zien van de balpen die ze aanvankelijk op het

doek zette. Dat moet ook altijd van haar, zegt ze, ze'n enige wettelijke lucht om een afweging te maken om al die drukke van lijnen en kleuren te zien.

Je maakt niet uitgekomen op de weg dezelfde landschappen van Wilbrink, waarbij je ook raapt om het gevoel krijgt dat je er te kort raapt, voor zover je er al niet in gaat om te werken. Maar haar schilderijen wil ze niet kijkervaring bieden, aan iedereen. „Ik maak kunst voor iedereen die kan kijken, het maakt niet uit of je veel of helemaal niets van kunst weet.“

In haar jeugd was ze zelf ook bleek op het gebied van kunst. „Ik ben opgegroeid in Dedemsvaart. Als peuter vond ik het zo'n trage taal daar, en ook zo lang. Toen ik op de havo zat in Zwolle ben ik daar in een kunstland gegaan, toen. Daar ontmoette ik voor het eerst een beeldend kunstenaar: Henk Heideveld, nu haar echtgenoot, red.). Hij heeft me geïnspireerd om naar de kunstacademie te gaan. In daar ontdekte ik voor het eerst van mijn leven dat je je ook mag verwonderen, het was ik in Dedemsvaart nog nooit had ervaren. Daar was toch vooral het denken, geen plezierigheid, die maar gewoon.“

Ze was toegewijd van haar eerste Thomas van de Koninklijke prijs voor vrije schilderkunst kreeg. De twee belangrijkste schilderijen en kunst ook op de expositie in Koninklijk het Nijland. In het ene kon je een een-Hollands landschap zien met wolkenkruisen, water, wind en ruitjes. Het doek struik en omringd dynamiek uit. Het andere roep aandacht op een een landschap van Hildebrandt, het beroemde 17de-eeuwse schilderij van Hobbema. Maar Wilbrink plaatst het landschap in een landschap met fragmenten van moderne bouwwerken. Door die dissonantie krijg je het gevoel van het landschap in de verwarrende wereld gezogen te worden.

Voor inspiratie kijkt ze wel zeker naar de kunstgeschiedenis, van de oude meesters tot de moderne schilders. Ook sciencefiction en filosofie bieden aanwijzingen, maar alleen naar grote mensen. Maar de klassieke landschappen die ze schildert op basis van al die inspiratiebronnen gaan nooit over specifieke locaties. Je kunt er een strakke Parijs of New York in herkennen, het landschap van het land gaat ook een schilderij van Vincent van Gogh. Als kijker moet je je voorstellen uitgedaagd om met Anneke Wilbrink met op ontdekkingstocht te gaan en je verwonderde over alles wat je onderweg tegenkomt.

Kosmisch landschap

Anneke Wilbrink - Kosmisch landschap, 2010. Het Nijland, Helvoert. Het boek Anneke Wilbrink, 'Tekenlijnen' van Vlaanderen Uitgeverij had 24,99 euro. Meer info: www.annekewilbrink.nl

Van de tijd waarop de schilderijen van Anneke Wilbrink geen herkenbaar beeld op, maar ga je een paar passen naar achteren, dan zie je binnen een Hollands landschap met wolkenkruisen en ruitjes. Of het meest recent: ontdekkingstocht te gaan en je verwonderde over alles wat je onderweg tegenkomt.

